

ANY VI

NÚM. 254

BARCELONA 7 JULIO 1893

Arítoma Contreras

Fot. de A. Esplugas

—>>> ¡UF! <<<—

Aixó ja no es calor, aixó es un baf del infern! Jo he arribat á un extrém que 'm tiro gel al vi, al platillo, y ahir fins ne vaig tirar á l' escudella. Voldria tornarme os blanch dels del polo; dich del polo, porque d' ossos blanchs per Barcelona se 'n trovan molts y á n' aquets si que no 'ls envejo, al contrari, 'ls compadeixo.

Quan los miro calats ab botinas de xarol, que en aquest temps se posan com dos brasas de foch, apretats los peus com figas de Fraga, ab aquells colls de camisa alts, enmidonats que semblan de cartulina, fins m' entra suhor á mí que vaig á las mevas *anchas*, y que si visqués á la Barceloneta fins aniria ab taparabos fent veure que m' he allunyat una mica dels Orientals ó La Deliciosa.

Al pis de sobre casa hi ha un matrimoni que está passant lo que Deu y jo sabém.

Son com de cinquanta anys, grassos com tuxóns y viuen en un pis que no te davants ni darreras, aixís es, que si l' ayre tingués de pagar consums, ells n' estarian ben lliures porque no pot entrarhi per enloch.

L' altre dia ella s' estava sentada en camisa en lo replá de l' escala y ventantse ab un vano descomunal. Lo seu marit estava en calçotets y samarreta al menjador assentat en una banqueta de picapedrer, porque diu qu' es l' asiento que trova mes fresch.

—L'úcia,—li cridava ell—entra, dona, que qualsevol 't pot veure.

—Ay, fill, que 'm végin—contestava ella—jo no puch aguantar mes, y si no miras de que poguém anar á fora á passar aquest mes y l' entrant, créume que 'm treuré la camisa y tot.

—Bè, sí, pero entra, fesme 'l favor.

—Pero qui m' ha de veure?—contestava l' altra.

—També t' ho pensavas l' altre dia y 't vares adormir mentres en rava l' escombriayre.

—Oh! l' escombriayre ray...

—Just, porque no es home com los altres... no te los mateixos mes ó menos que 'ls demés.

No sé si al cap de vall van poguerse entendre, porque jo pera escoltarlos m' havia d' estar de cap á una finestra que 'l sol hi tocava, y vaig tenir que ficarme á dintre ab l' esquena que un termómetro hi hauria marcat 45 graus.

A casa també la caló 'ns dona molt trsbals per carambola; es dir, qu' hem de sufrir per la nostra y per la dels altres.

Aquest dia vaig trovar lo gos, plé de briáns, del sabater de baix, que s' ha fet entrant de casa, no sé com, prenent un bany dintre d' un còssi que hi teníam los tomátechs y l' escarola en fresch pera sopar.

La ràbia que va entrarme no vulgan sapiguerho. Jo que havia suhat sanch y aygua pera pujá la galleda del pou.

Li vaig tirá una bóta y va surtí com un llampéch saltant per sobre las cadiras y deixantlas fetas una llástima.

Tota aquella ensiamada que daba goig veurela, va aná á parar á la comuna.

Aquest dia una criada que 'm vaig fer baixar de la Vall d' Arán, va fermen una com un cove.

'M va deixá escapá un lloro que cantava tot lo *Rey que rabió*, y casi la mitat del *Rigolotto*.

Y tot per culpa de la caló malehda.

Arribo á casa y 'm trovo la gábia del lloro vuyda.

—Ahont es 'l lloro?, crido jo, preveyent una desgracia.

—Ay, perdónim, senyoret, jo 'n tiach la culpa.

—Qu' ha fugit?

—Com que fá aquesta caló y 'l pobret obria la boca que feya llástima, li he obert la porta porque hi passés una mica mes de fresca.

No la vaig rebentár per no atraurem las antipatías dels protectors dels animals y plantas.

S' ha vist rés mes burro!

Oh y encare volia tenir rahó.

Vaig buscar per tot lo vehinát; cá...

Als dos dias vaig veure un cap y dugas patas de rapinya en un recó d' escombriayres de prop de casa.

Segur que se 'l va menjar ab arrós un cubano que viu al entresuelo.

Oh, y espérintse que si va creixent lo calcr, en aquesta canícula, de mes grossas 'n veurém.

Jo no estaré pas tranquil fins que senti cridar á las castanyeras.

Abans 'm feya horror lo pensar que podia morir dels tífus, cólera, varola negra ò verda, are no, are no mes me 'n fá por una de mort.

La mort de calor.

SERRALLONGA.

La felicitat

CONTAN d' un Rey que buscava trobar la felicitat y de buscarla cansat veyent que no la trobava, va sa idea consultar á son sabi conceller porque potsé ab son parer l' arriparia á trobar.

El conceller, sabi y vell, un felís al Rey presenta y diu:—Qui felís sé intenta ha de tornarse com éll.

Ei Rey qu' es home molt digne va aná al felís á parlá y al moment va exprimentá que el pobr' home era un benigne.

Aixó proba clarament tan com tres y tres fan sis que el que al mon vol ser felís li sobra l' enteniment.

J. MIRALLES

De dijous a dijous

(DIALECHS SETMANALS)

donchs, que no aném á Ripoll?

—Noy, may he passat de *Manlleu*.

—Déixat de metàforas, home; vull dir si aném á veure 'l monastir; /fan unas festassas!...

—¡Altra feyna hi ha!

—Home, si hi duhen per cap diner...

—Fins que m' hi portin de franch... y encare...

—No mes per' assistir á una manifestació tan marcadament catalanista, tinch ganas d' anarhi.

—¡Tú ray, que totas 't pouden!

—Me vull passejar per aquells claustres tan célebres; vetho aquí.

—Fes com jo; passéjat cada diumenge al dematí pe 'ls claustres de la catedral, contemplant las ocas, y no se 't pssejarán els pagesos á tú.

—¡Qu' ets *sébat*!

— Si no 'm dius rés mes...

—Ola, *querido*.

—¿D' ahont vé tan *xop*?

—D' aquí 'l Eldorado que 'ns hi rustiam.

—Y, qué tal en Vico?

— *Sublime*, com sempre.

— *Vulgarment* sempre ho ha estat...

—Segueix sent una eminencia.

—Vol dir que 'ls anys...?

—¡Cá, home! á mí fins m' ha semblat mes jove que l' últim cop que vareig veure 'l.

—Potser la contracta que ha fet ab 'ls americans l' ha rejuenit.

—No ho sé; la qüestió es que hasta 'm sembla que no está tan enregollát.

—Tal vegada aquella *toma* de 20 y tants mils duros de garantia li ha aclarit la veu.

—No son bromas, no.

—¿Y la companyia?

—Aixís, aixís; fora d' un gosset que té per éll en-senyat.

—Ah! vol dí 'n *Perrin*, vosté.

—*Angela*!

—Y... ¿vol dir que hi anirá á América en Vico?

—Si diuhen que ja está firmada l' escriptura y tot...

—Ho sento, home, de veras.

—Jo lo que sento es que s' anteposi lo negoci al art.

—¡Ah, *amigu!*

—Ab franquesa: l' art en lo negoci, per mí, es lo *sublime en lo vulgar*.

—Donchs, ja ho veu; en aquesta obra en Vico hi está admirable.

—¡Bè ho sé prou, sant cristiá!

—¿Va llegir alló del crim de l' Audiencia?

—Es un crim *fi de sigle*, veliaquí.

—Vés; qui vá á declarar ara sens' anar previngut.

—Y qu' era un *mánech* de paella l' arma homicida, segons deyan 'ls diaris.

—Es lo que diria 'l processat; ja que 'm volen aixafar la guitarra (pus lo fer guitarras era 'l seu ofici), vull probar de tenir un ratet la paella pe 'l *mánech*.

—¿Y 'l pobre ferit, no 's diu Agramunt?

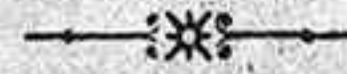
—Si; y per cert, que 'ls metjes deyan si acabaria 'ls turróns aviat...

—¡Es que no son cosas de riure, home!

—¡Y es clar que no, dona!

J. BARBANY.

SARRIÀ

Al senyor JAUME PIQUET—habitant del poble aquel.

BONICH poble ¡Viva Deu!
te las casas molt bufonas,
y un be de Deu de minyonas
que li donan molt relleu.

Te vinyas á quatre passos
ab rahims dolsos com mel...

¡En cap part de sota 'l cel
crian los conills mes grassos!

Te torrents per tots costats
plens de verdissas y nius;
torres per passá 'ls estius
ab totas comoditats.

A Sarriá, 'ls ignorants,
diuhen, no sé per quins fins,
que 'ls homes son molt carlins
sent los mes republicans.

Sarriá te 'ls ayres molt bons,
los habitants, igualment,
y parlant ben francament,
fan uns matóns... ¡Quins matóns!

LLUIS SALVADOR.

ACUDITS

—¡Oh! ¿Qué fas Maria?

—Estich regant las flors artificials del teu sombrero de las festas porque casi totas son mustigas.

—¿Qué farias Carlos si ara un home te digués qu' ets un burro, un mocós, un embustero y otras cosas?

En Carlos (pensatiu) respongué: —¿Es gros ó petit aquest home?

UN PELUT.

Eran las dotze d' una fosca nit. 'N Pau no havia menjat rés en tot lo dia, y la fam l' *arbolava* pero se 'n dava vergonya de demanar.

No poguentse aguantar mes, va dirigir-se á casa d' un amich que vivia á un quart pis y vá trucá.

L' amich surt al balcó y li pregunta qué se li ofereix.

—Tiram una agulla de cap que m' haig de reventar una butllofa, va cridar l' afamat desde abaix.

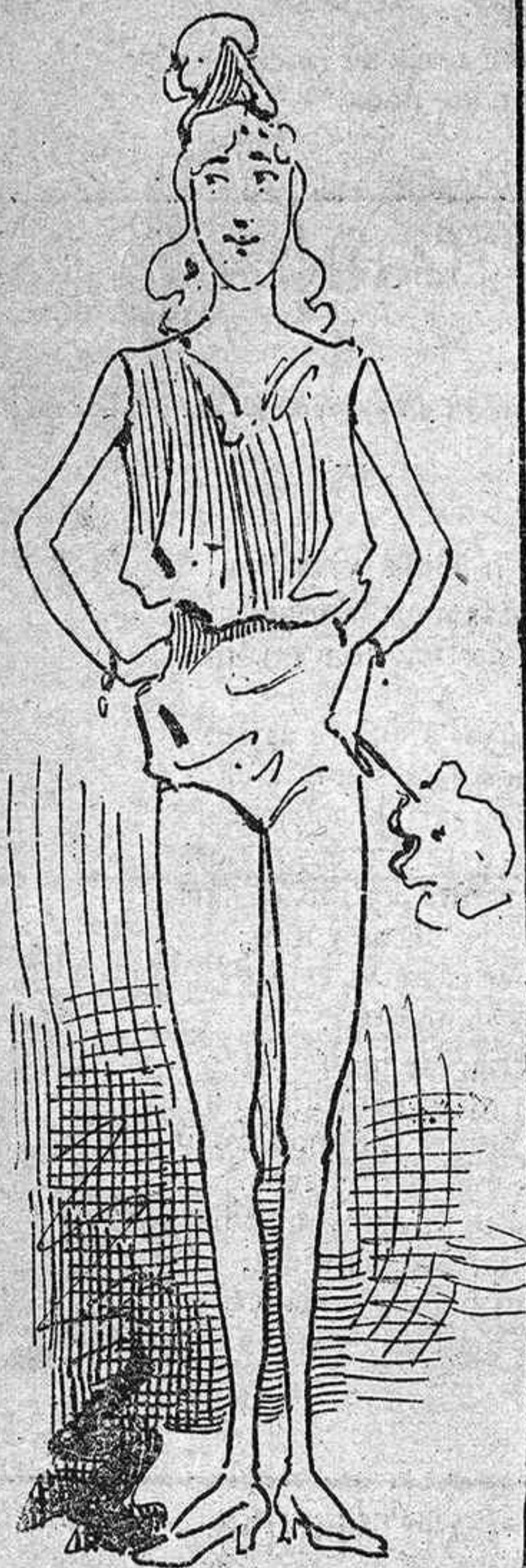
—Pero, home, com la trobarás?

—Veurás, clávala en un pá de nou lliuras.

EL OTRO MONAGUILLO

CALVO-VICO

Ja 'l pendrian los de la Llusa

Feuli pas á n' aquest. Com canta tan bè...

Aquestà fa patí molt jovent.

Lo qu' es de ben feta ho es.

A tres, cinch cénfims, trieu y remeneu.

VICTORIA DELS APOTECARIS

—Mira 'ls pillos si han pogut...

—Esta cià... com qu' han cridat...

—Lo cert es que ho han lograt...

—Aixó es la lley del embui.

LO QUE AMBICIONO

SONET

No ambiciono dels homes la riquesa
ni tampoch de las donas la hermosura,
ni dels enamorats la ditxa pura
que portan en lo rostre sempre impresa.

No ambiciono cap títol de noblesa
ni 'l riure ignocentó d' una criatura,
ni la veu d' auçelleta que murmura
cansóns d' amor, mentres l' oreig la besa.

No ambiciono las glorias d' un artista
que ha corregut son nom per tot' Espanya
y mentres hi han pobres que ab veu molt trista
demanan caritat, ell mil naps guanya.
Sols ambiciona 'l cor y may ho logra
que 'm tregui algú d' aprop la meva sogra.

J. TARRÉ Y R.

LOS VANOS

JA que estém en calorós istiu parlém dels vanos per ser ells los que 'ns recrean moltes vegadas ab l' ayre que tot ventantlos nos proporcionan; parlém de sa invenció, de son desenrotllo, de la influencia que han tingut en l' aristocracia de tots temps, de la importancia que se 'ls ha donat en la politica y per últim, de sa decadencia en nostres días.

La invenció dels vanos s' atribuheix á la filla d' un mandarí xino, anomenada Kansi, la qual havia adquirit la costum de tenir á la má una careta, ab la que 's feya ayre per refrescarse 'l rostre.

La xina no es va pendre la molestia d' estudiar sa invenció, filla del plaher que experimentava ab aquell exercici deliberat; mes son invent va ser molt ben rebut á Orient, y aviat lo vano se va anar sent conegut en totas parts y sa industria enriqui á molts per haver arribat á la categoria d' objecte de luxo.

Hi hagut épocas en las quals los vanos exercitaren en lo mon elegant gran influencia. Baix los reynats de Lluis XIV y XV de Fransa, los vanos si be en formas diferentas del Orient, foren com un ceptre de damas elegants, y fins en nostra época son molt estimats los que encare portan lo nom de las que brillaren llavors per sa molta hermosura y elegancia.

A Turquía l' us del vano es general entre 'ls homes y las donas, puig las personas d' elevada classe se tan acompanyar per un esclau ó criat que venta un gros vano de plomas per espantar á las moscas. Mentres lo Sultán menja, un empleat de son palau també s' ocupa en dit exercici per lliurar-lo dels insectes molestos, refrescant al mateix temps l' atmósfera de la estancia.

En Africa los argelins també son molt aficionats als vanos; y per cert que ben car ho van pagar en 1827, puig de resultas d' un cop de vano que Fluseim-Patxá doná al consol francés Mr. Derval, ab motiu d' una disputa que se promogué lo día de la festa de Bairam, 30 de Abril del referit any, Fransa enviá una formidable esquadra manada pel almirant Duperrey, porque

castigués l' insult rebut del Dey d' Argélia; y tant ve ser castigat que apoderantse 'ls francesos de la ciutat d' Alger, destronaren al soberá que tant mal us havia fet del seu vano.

En nostre país no s' usan los grans vanos de pavó real porque 'ls criats ventin las moscas als senyors, ni 'ls de gall d' indi per treure la pols de las salas, com tampoch los petits de formas orientals per ternos ayre. En Catalunya principalment, los espanta moscas, las estrenyadoras y los ventalls de cartró, supleixen facilmente ab sas mecánicas als vanos mes lluhits del mon.

Aquí los vanos que s' usan més son los que portan las donas; y encara aquestas més que per instrument per ferse ayre ó per objecte de luxo, lo fan servir moltes vegadas per juguete de sas vanitats ó coqueterías, com se llegeix en lo sonet que segueix, degut á la ploma del meu apreciat net que ab aquest ja 'n contaré 135 de publicats.

Diu aixis:

¿QUÉ ES LO VANO?

Lo vano es la joguina de la nena
que espera al seu amant impacientada;
pantalla de la blanca delicada
que 'l colrament del sol li dona pena.

Es l' eyna ab que treballa una morena
lo seu garbo y sa sal atrafagada;
lo consol de la grossa acalorada
que va fent esbufechs de tota mena.

L' objecte d' atracció de la coqueta;
lo ceptre predilecte de la dama,
y per fi l' arma leal de tota dona;

Puig siga la mes tonta ó mes discreta,
per instinct ab lo vano aviat escama
al que toqui un sol pel de sa persona.

En las mans nostras lo vano ja es diferent. Nos servim d' ell com es molt natural, pero de quin modo? ab la mateixa furia que ventariam lo foc per fer bullir l' olla.

També 'ns serveix per ternos vent y ombra en certs paratjes com en la plassa de toros, quan després d' haver pagat á bon preu la entrada, nos estém torrant pel sol y ofegantnos de calor per la xardor d' uns ab altres, y escanyañt nos de set per lo molt que esbalotém.

Además de aixó lo vano lo fem servir per picar en qualsevol puesto que no siga necessari, com si fos un regla de fusta ó la palmeta d' un mestre d' estudi que no cobri del govern, acabant en moltes ocasions per ferlo á trossos, sols per entreteniment de las mans.

Es clar, van tan baratos los vanos avuy en dia, que tant ellas com nosaltres los tenim en poca estima.

Ultimament, ipobres vanos! fins hi há negociants que 'ls destinan á anunciadors del seus géneros, venentse al ínfim preu de 5 céntims quan no 's donan regalats.

Aixó es arribar á menos que 'ls antichs ventalls de canya y cartró que 's venian á 2 quartos cada un, puig aquells anavan ab grabats y text escullit, servint á la vegada de vano y romanço.

Los vanos si que podrian dir, si sas barnillas de fusta parlessin com las canyas descritas en la Divina comedia del Dante: Com mes aném menos valém.

L' AVI DE A. ROSSELL

LAS MANTELLINAS

EN alguna de las poblacions de Catalunya, allá en lo temps de "la Maria Castanya", hi havia quatre classes de *tapa closca de la dona*, que, clàssicament, se denominavan "caputxa" "mocadó del cap" "mantellina blanca" y "mantellina negra..." Deixo apart "lo gorro" porque aquest era lo "casco de ferro" de la dona noble y per conseqüencia, com diu 'l Dante: *non raggionar di lor...*

Y bé, dirán vostés: ¿á qué venen tots aquets romanços que, mica mes ó menos, tots coneixém? Pues atenguin:

La dona de "caputxa" naixia y moria encaputxada; no tenia altra societat que la d'anar á passar las creus lo diumenje y per tot dia anar á oir la missa que resava á las quatre de la matinada mossen L'ondru ó 'l Pare Nespla. (ah! se m' olvidava un petit detal),... menjava sopas d' all, d' ordinari.)

A la del "mocadó del cap" tot li estava permés; era dona de carré,... menjava pa sucab ab oli á totas horas del dia y assistia, los dias de festa, á las balladas de la plassa majó.

La de la "mantellina blanca" era dona de sa casa: feya puntas al coixinet: menjava fideus ab butifarra, (ab cullera de fusta,) anava 'ls saras de las festas de carré y era elegida "Pabordessa".

La de la "mantellina negra" se feya dí *donya*, menjava platillo, (ab forquilla de marfil); tenia dret de saludar á las del "gorro" y anava al cassino dels senyors.

Totas aquestas consideracions no hagueran tingut res de particular en eixas quatre classes femeninas, pero existia una fatalitat terrible en ellas y era lo ascens de categoria, al passar de una mantellina á 'l altra. La de la caputxa, com he dit, no tenia ni pena ni gloria, vivia desolada y per lo tant no era envidiada ni envidiosa. Per aspirar á la categoria de "mantellina blanca", la del "mocadó al cap", tenia que prepararse tot un any seguit; donar de son propósit, satisfaccions á la gent y fundar lo seu ascens á un refinament de modos ó á una millora de fortuna; y omplerts que tenia tots aquets requisits; passant per una série de murmura-cions, se plantificava la seva "mantellina blanca", lo dia del Còrpus.

La de la "mantellina blanca" per poder ascendí á la categoria de la "negra" necessitava sis anys de angunias y desitjos: tres anys per convence al marit y los altres tres pera probar hasta la evidencia que era digna de portarla, puig era dona d' un de la Cúria.

Las de "mantellina negra" eran las que *ho tenian mes brut*;... per encasquetarse "gorro" necessitavan deu anys de sospirs y quan alguna prenia aquesta alternativa, era ja un pernil sech,... y com lo nas se li havia estirat mitj pam al menos, resultava que, ficat lo seu cap dintre d' aquell "cartró émperrifollat", semblava un gos que treya 'l morro al embocar alguna cantonada; y las pobres desenganyadas de sas bojas aspiracions, morian plenas de dolor y ab las mans al cap.

¡Gracias á Deu que per eixa part ha entrat avuy dia la despreocupació en la dona y no existeixen ja categorias! Cada qual se antefora la "mantellina" ó tapadora que mes li acomoda y sens que sigui criticada.

No obstant, encare queden alguns ressabis de "mantellina" los quals, propagats per certs esprits-malignes, son causas de veures aquella arrossegada hasta que s' ha dormit la mona.

UN DE LA MANTELLINA.

LA DONA MACA

SONET

COM l' *unsa de perruca* que sent falsa
sembla bona, pulida y ben dorada,
ve á ser sempre la dona que 'ns agrada
per lo brill seductor que tant la realsa.
Sa hermosura nostra ánima ¡ay! ensalsa,
y com prenda preciosa y estimada,
procurém conservar-la recatada,
puig sa pérdua á tot' hora nos trabsalsa.
Ella es nostre consol, nostra esperansa;
la joya que adorém en demasia,
creyentla per lo maca, franca y certa.
Pero 'l dia que ab tota la confiansa
probém lo seu valor, surt sa falsia...
y 'ns quedém ab un pam de boca oberta.

A. ROSSELL.

POESIA Y PROSA

SENTIR ta veu armoniosa y grata
Mirar ton llabi de preciós carmí
Besar tas galdas com rosellas rojas
¡Que 'm fá felís!

Mes ¡ay! aixó de que per sols mirarte,
Besar ta cara y ton parlar sentir
T' haig de vestir y mantení á ta mare.
¡No 'm fá felís!

J. ESCACHS VIVED.

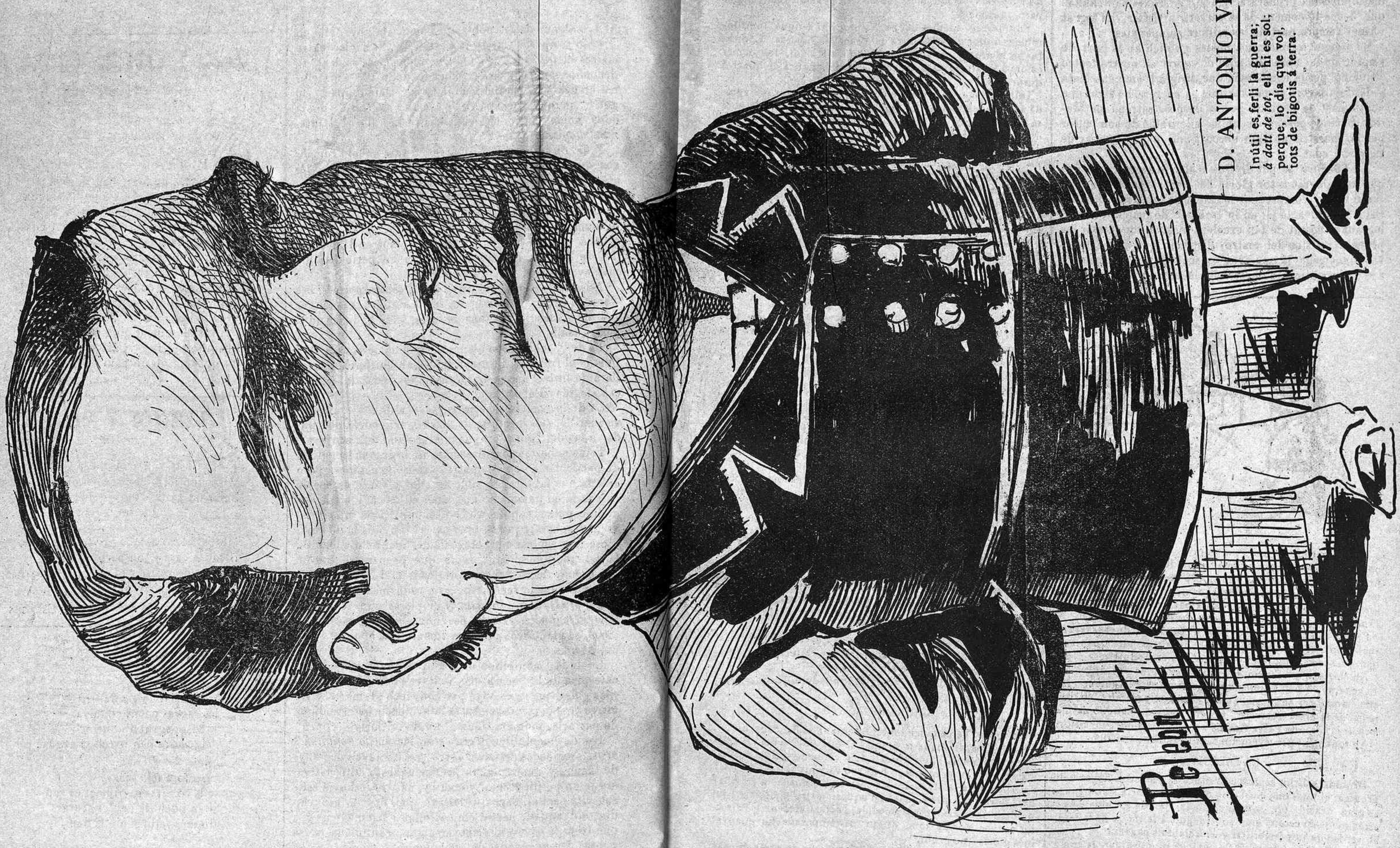
CANTARS

Passejant vora del riu
las meas penas contava
y ensopegant ab un roch
vaig caure ben llarch al aygua.

Jo fora felís, felís,
felís com no n' hi hagués cap
si en lloch de deu criaturas
tingués salut y molts naps.

¿Sabs 'l perquè no t' estimo
siguent tan maca com ets?
Per una rahó molt senzilla:
perque no tens cap diner.

GERONI MARTÍ

D. ANTONIO VICO

Inútil es, ferli la guerra;
é datt de tot, ell hi es sol;
perque, lo dia que vol,
tots de bigotis á terra.

Teled

NOSTRE RETRATO

'Ns honrém avuy ab la publicació del retrato de la distingidíssima primera actriu D.ª ANTONIA CONTRERAS que desde lo comens de sa carrera artística, ha lograt formar sempre part de las millors companyias.

Se dongué á coneixer á nostre públich ab la part de Cupido de la obra *La pata de cabra* en nostre teatro Principal per la companyia que dirigia l' eminent Mata y desde allavors se pot dir que sa carrera ha sigut una continuïtat de triunfos, ja que després estrená en Madrid *El nudo gordiano* sent la admiració de son autor per la maestría ab que executá son paper á pesar de sa poca edat.

En *Consuelo* se pot dir que acabá de acreditar-se, fins que lo malográt actor gloria del teatro espanyol don Rafel Calvo, comprenent lo talent de tan distingida artista, la contractá ja, ab lo carácter de primera actriu, logrant al costat de tan excelent mestre, conquistar los primers puestos del teatro, distinció que sab conservar dignament, ja que avuy es sens dupte la primera actriu dramática que posseheix la escena espanyola.

NOVETATS

Ja es conegut lo Sr. Pina com á *destripador* de obras bonas francesas, y com á fomentador de lo mal gust, pero fins avuy no haviam vist que en cap obra se pogués acreditar á tanta altura de lo abans dit com, en *El boticario de Navalcarnero*, que tot lo mes, pot arribar á ser *boticario* de la *Fransa xica*, per lo poch bon gust, insuls é insustancial.

Encare que lo Sr. Mario sols n' ha donat dugas representacions, ab gust veuriam (y ab nosaltres tots quants n' han presenciát algo) que no pensés en reproduirla.

Ab *Mariana* y *El canto de la Sirena*, obras las dugas de Echegaray, (per supuesto) y escritas espressament per ella (també per supuesto) estava anunciát pera ahir lo benefici de la Srta. Guerrero, y pera avuy l' estreno de *La loca de la casa*, de Perez Galdós ab asistencia de son autor.

Ab fonament preveyém un aconteixement artístich.

CATALUNYA

Divendres últim se despediren los sarsueleros, haventsels prodigat al final una *quisi cosa* que igual podria anomenarse gran ovació que solemne rifada, ja que los aplausos y cridaments en escena eran sols deguts á la *claque* de la casa, ab verdadera impassibilitat y *chacota* dels paganos.

En lo dissapte debutá ab *Lo sublime en lo vulgar* la companyia dramática del Sr. Vico que ja siga per los grans records que de sa execussió se tenian en la época del estreno que desempenyaren los primers personatjes además de dit actor, lo eminent y may olvidat Rafel Calvo y son jermá Ricardo, ja siga també per ser dia de debut, lo cert es que se observá haverhi en la companyia sols una celebritat artística (Sr. Vico) rodejada de mitjanias.

Lo Sr. Perrin (A.) apesar de figura en los cartells com otro primer actor, li vé ample tal dictat, puig 'ns feu l' efecte del toro que per ferlo entrar en sort se li han de clavar banderillas de foch (y encesas) *en salva sa la parte* puig quan no l' *apretan*, es no mes que un discret actor que recita be pero... res mes.

En *Consuelo* además del Sr. Vico que hi estigué inmillorable ó millor dit á la altura del gran Vico, la Sra. Contreras en la protagonista se portá admirablement; los demás actors á la altura de una companyia dramática de quart ó quint ordre.

Dilluns *Un drama nuevo* en que lo Sr. Vico sols nos agrada á la segona meytat del segon acte; en lo resto de l' obra se li observá que lo dit drama lo fatigava en excés y l' obra dominava las forsas ja gastadas del actor. Qui 'ns agradá de vritat sigué la Sra. Contreras, molt particularment en lo pló del segon acte. En fi que vejerem á la Alicia tan aplaudida de altres temps y de memorables records. Llástima sigué que no hagués trovat un altre Edmundo. Los demás actors dignes de ser fusellats.

Pera dimars estava anunciát *La Levita* preparantse *Nudo Gordiano* y *Alcalde de Zalamea*.

Per are se compleix ab rigurosa escrupulositat lo de variar lo cartell tots los dias y per are la temporada-Vico promet ser fructifera en excés ja que totas las representacions han sigut llenos.

TIVOLI

En vista de que resulta bastant espremuda la *Miss Helyett*, á jutjar per las entradas magretas que ja comensava á donar, pera dissapte está anunciát l' estreno de *Eloisa y Abelardo*, célebre opereta del mestre Litólf y que l' llibret ha sigut arreglat en vers per lo conegut autor Sr. Liern.

De son éxit y qualitats ne parlarém en la setmana entrant.

CALVO-VICO

La nova tiple Srta. Gil va ser aplaudida, pero no será de las que farà rotllo, y com que lo públich continua afavorint y secundant lo pensament del *ral*, seria de desitjar que 's pensés de reformar en algo á la companyia.

El otro monaguillo estrenát la setmana passada, si be es una revista com molts n' hi há, á haberse presentat ab algun desprendiment *pecuniari*, creyém que la Empresa hi hauria fet negoci. Tal com s' executa, per mes bona voluntat que hi hagi en los actors (que n' hi ha molta,) sols podrá passar.

S' aplaudiren ab justicia varias escenas y lograren la repetició bastants números de música.

La execució tot lo bé posible en los artistas; respecte á coros s' haurian de *ribotejar* algunas pantorrillas, puig alló es un *poutpourri carnal* capás de esgarrifar als mes castos miembros de *La fulla*.

Pera dissapte s' anuncia la sarsuela *Los sobrinos del capitán Grant*, ab tot son degut aparato, y estreno de decoracions degudas al escenógrafo Sr. Ballera.

Celebrarém resulti ser digna continuadora de *El rey que rabió*.

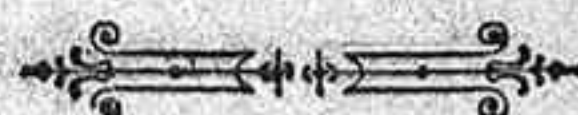
CIRCO ESPANYOL

La funció de benefici del representant de la Empresa D. Joseph Guardia sigué lo drama castellá «Elena de Villers» estrenat á Madrid, que apesar dels esforços del beneficiat y de quants hi prengueren part, no va tenir salvació.

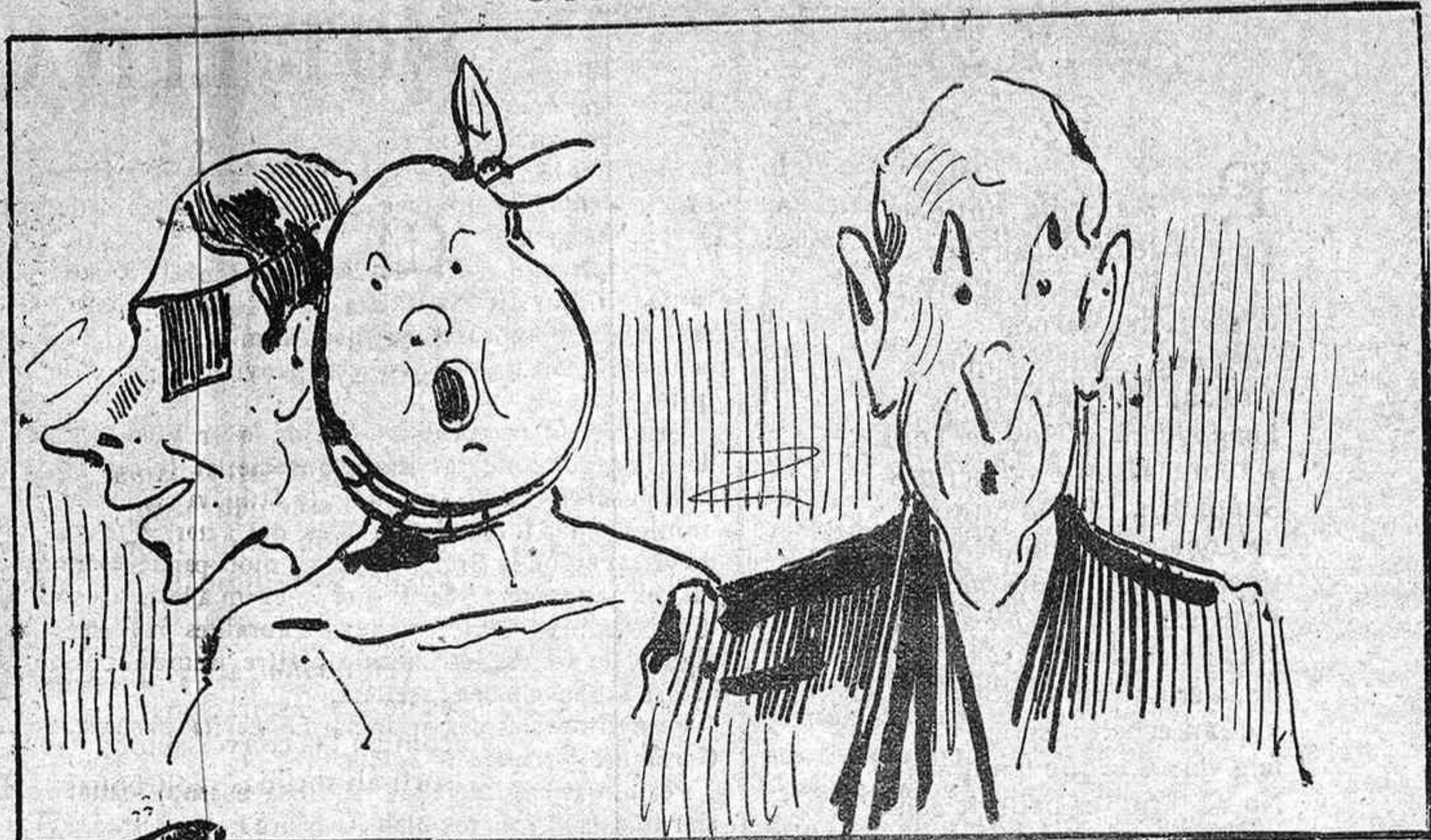
Diumenje á la nit vá acabar sos compromisos la companyia dramática que actuava en aquest teatro, mereixent del públich una carinyosa despedida, particularment lo director senyor Borrás, que durant la temporada ha guanyat més gloria que profit.

Dissapte vinent debutará una companyia de sarsuela *per horas*; veurém com anirá.

UN CÒMICH RETIRAT.

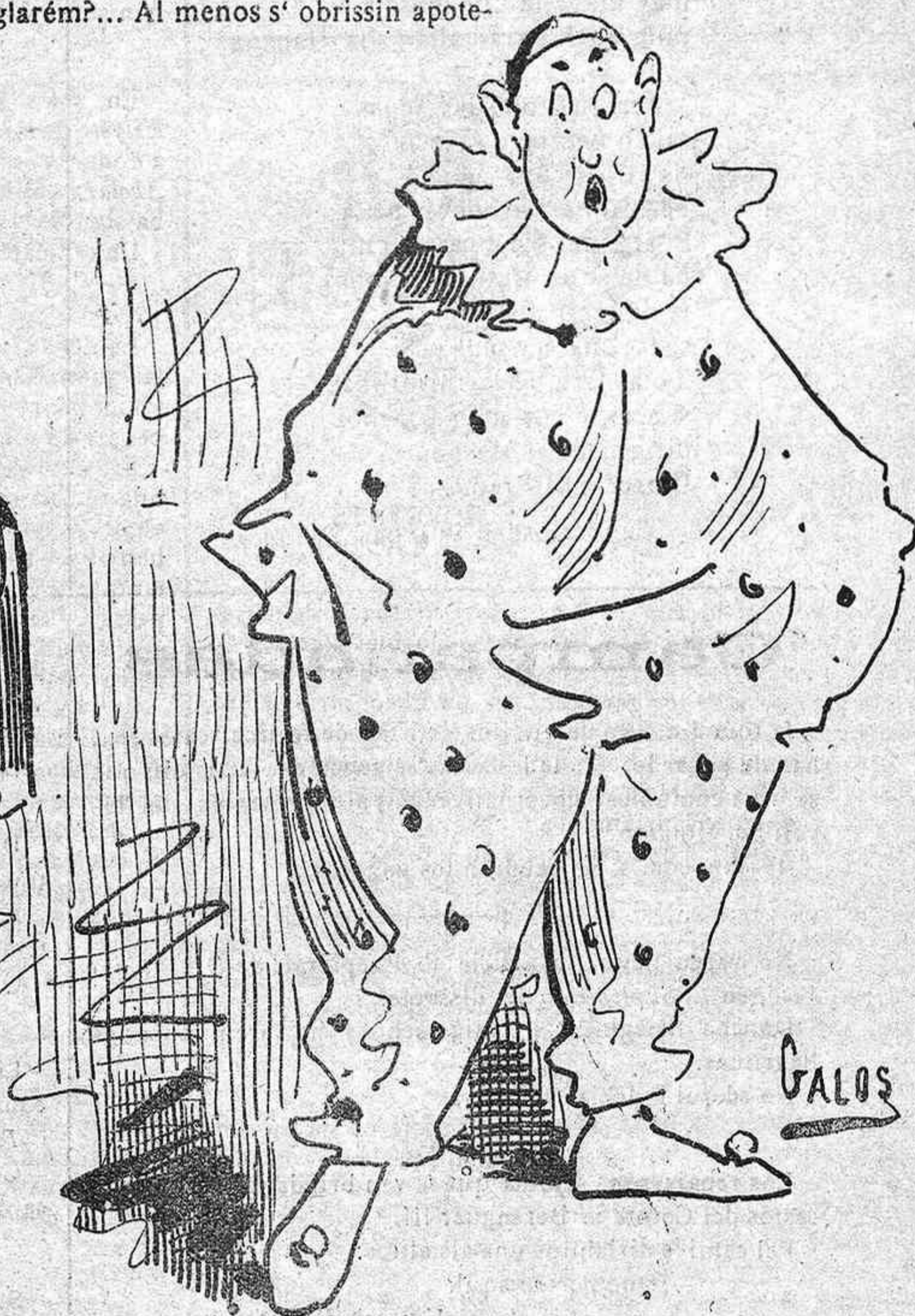
CONTRIBUCIONS

—Com ho arreglarém?... Al menos s' obrissin apotecaris municipals.

—Diré á l' empresari que aixis com me dona tres pessetas, diga que jo las hi dono á n' ell.

GALOS

—Mira... faré riurer un dos per cent menos... aixó ray...

AVIS

PE 'l Maig, día vintinou,
 y plé ja de desenganys
 vareig cunplir disset anys
 á la vila del Masnou.
 Tocant á genit, só un tròs,
 y se cunplí com persona,
 guapo, com lo Noy de Tona
 y ab un nás que val per dos.
 Simpátich, com lo primer,
 (se coneix que no tinch ávia)
 tinch ademés molta *lábria*
 y vesteixo á la *dernière*.
 May he anat ab mala fi,
 de talent n' estich dotat
 y quan estich inspirat,
 faig versos..., que fan dormí.
 No sé 'l qu' es patir de gana
 y encar' que sigui *poeta*
 may me falta una pesseta
 puig tinch terra.. allá.. á la Habana.

Ara que totas las nenas
 saben ben be qui soch jo,
 'ls vull fé una petició
 per calmar las meas penas.
 Si alguna 's vol casá ab mi
 ha de sé ab tres condicions:
 té de tenir dineróns
 sense mare y sens cusí.
 Totas las que aixi us trobéu,
 si acás lo cor se us conmóu,
 dirigiuvos al Masnou.
 Carrer sant Francisco, 10.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

SORTIDAS

M' agrada, al sortí lo sol,
 si l' día es de primavera
 d' estiu ab una pitera
 sortí, sols á doná un vol.

Plauriam sortí aclamat
 al palco escénich, autor;
 y fora mon somni d' or
 poguer sorti diputat.

Tenir *salida* ab las donas
 es de mas aspiracions;
 com en las conversacions
 sorti ab sortidas molt bonas.

M' agradaría premiat
 sortir ab la de Nadal;
 mes no m' agrada (formal!)
 sorti en lo *sorteig*, soldat;

ni de tino; ni de mare;
 ni de mes *cassillas*, massa;
 ni de missa; ni ab carbassa;
 ni al teatro, de bisbe ó frare;

ni sortí, quan plou, de casa;
 ni quan fa vent ó quan neva;
 pero si sortí ab la meva:
 Versejant en LA TOMASA.

JOSEPH OLIVERAS

Campanadas

Ja som á n' alló de que los artistas de teatros, cafés etc.,
 han de pagar lo 2 0/0 de las sevas asignacions. Aixis diu que
 se li ha comunicat governativament al representant del Tí-
 voli Sr. Molgosa.

Aveyam com s' ho pendrán los paganos...

No varen llegir un article ab l' epígrafe de D. Antonio
 Vico, en *El Suplemento* del dissapte!

Donchs llejegintlo; jo vaig ferho y 'm varen caure las llágrimas.

No sé qui l' debía escriure...

Los renaixensos sembla que 's van brindar á treginar los
 restos del Comte 'n Berenguer III.

Pel camí 's dirian los uns als altres:

—¿Que porteu aqui?

—Un sach d' ossos.

—Deixeulos aqui que no son vostros.

Aquets versos ja ho semblan fets d' algún renaixenso.

Diu que torna lo Sr. Ochando de Filipinas perque no proba 'l clima.

Que te disenteria?

De quina classe deu ser!

Blanca?

Dias passats lo tranvia de Badalona per poch reventa
 tranvia de circunvalació al creuhar lo Parque.

Es devia voler venjar de la castanya que va rebre
 temps passat *de mans* del tren de Fransa.

Quina vigilancia!

La companyia de Romea, *menos los que hi faltan*, ja hi
 comensat la campanya á Mataró.

Talia los donga mes sort que en la terra dels *Bilxets*.

Com qu' es la pátria de 'n Prím van ballar los goigs de
 sant d' aquest nom.

Segons veus, també deixarà de formar part de dita com-
 panyia, per lo que falta d' estiu, l' actor Sr. Fuentes que
feyna en altre puesto.

Que vagi de gust!

Quina diferencia de la *Lliga de defensa* de la Corunya, á la *Lliga de Catalunya*, aixís com també la de la *Lliga industrial*.

Be, las nostras son Lligas-camas ó Lligas-camamas.

Bernadotte, lo fundador de la casa real de Suecia, tenia imprés en lo ventrell del bras dret lo següent rótol: ¡Morin los reys! y éll va morir senho.

Per xó, á rey, 'n Castelar no crech que hi arriivi.

Per totas parts 's forman numerosas reunions pera protestar contra los projectes d' Hisenda.

Es farà célebre lo Sr. Gamasso.

Pero quina celebritat més trista!

No creyém que ningú la enveji.

En l' Audiencia de Málaga se vegé lo dimars passat una causa seguida contra Eloy Lopez Martin, de catorze anys de edat per un delicté comés ab arma de foch.

Segons noticias, un any abans ja va ser acusat per delicté d' homicidi.

En abduas causas s' ha dictat veredicté de inculpabilitat per ser menor de 15 anys.

Que no hi han casas de correcció á Málaga?

No sigui que després se torni un Quintero.

Sembla que á la fi los apotecaris han lograt fer pressió al Sr. Ministre de Hisenda.

Que cert es alló de que la *unió fa la forsa*.

Y los demás oficis á quant están?

A tres quarts de quinze, y esperant lo maná de la *célebre* Lliga de la defensa, que se 'ls han ben rifat.

Segons noticias de la Corunya, son contadíssimas las fullas que han circulat á favor de la independéncia.

Contadíssimas y tota la premsa d' allí las ha reproduhidas?

Dissapte passat la artista Miss Ida Fuller doná una funció en los Campos de Recreo de Sabadell, havent tingut l' empressari la *pensada* de que mitja hora abans se desaparessin sis canonadas, pera donar coneixement del *notable* succés que en l' escenari s' havia d' efectuar.

Vaja, que hi ha empressaris que tenen cosas amagadas.

Al número 4 n' hi falta algún.

BIBLIOGRAFIA

Hem rebut la comedia en un acte «Sogras del dia» del Sr. Rocabert estrenada ab brillant éxit als ultims de la temporada passada en Romea.

Remérciem l' envió.

Hem fullejat los *Episodios de mi tierra* que va tenir la galanteria d' enviarnos lo seu autor Sr. Gras y Elías y no vacilém en afirmar que, al menos lo primer tomo que té per títol *Pedro de Rovellat*, está escrit tan magistralment com pujan ferho los mellors dels nostres novelistas.

Las descripcions están fetas claras y ab sensillesa, y l' interés va creixent de tal modo que després de agafar 'l llibre un no te ganas de deixarho.

Pedro de Rovellat es un llibre ameno, instructiu, y qual lectura enardeix l' amor á la pátria, ab episodis de la nostra historia contemporánea mes interessant per quant encara es la historia de la nostra generació.

No duptem pas de la bona acullida que ha de mereixer lo llibre del Sr. Gras, que per nostra part recomanem als lectors de LA TOMASA.

Repichs

Nada menos qu' un frare, lo pare Blanco Garcia, va trobar altament anti-artistich y ridícul la *fulla* colocada á las estátuas del Museo de reproduccions.

Á tí te lo digo: Tras de l' atlántica.

Entiéndelo tú... March ab Es.

¡Quants bunyols!... y á fi de sigle!

Llegim qu' una minyona de 16 anys tocaya de don Anton (lo guerxo) va fugir ab un advocat d' Almeria y al agafarla pochos dias després, va dir que á la primera ocasió tornaria á fugir.

¡Ansia gran!... li debia agradá que vol repetir.

Ja ho crech...

Ha sortit un nou periódich titulat *El Centinela Badalonés*, en que lo Sr. Bisbe concedeix 40 días d' indulgencia als que 'l llegeixin ó sentir llegir.

Fins ab aixó indulgencias...

Y ab nosaltres que no hi pensan?

Be, ja tenim la *protecció* indirecta dels de la llufa, ay, de la *fulla*.

Telegramas

Corunya, 3.—8 matí.—S' ha rebut la adhesió de la *Lliga de Catalunya*.

La Junta de defensa s' ha reunit á veure si es qüestió de fer lluminarias y ballar la *muñeira*.

Valencia, 3.—9 id.—Los sabaters en vista dels actes del govern han acordat *fer dilluns* tota la setmana.

Madrid, 3.—10.—En vista del crimen de l' Audiencia, pot ser surti un decret prohibint l' us de las payellas.

Es consultará ab 'n Castelar.

Madrid, 3.—Id., id.—S tem un lance personal, originat en lo Congrés, per los Srs. Moret y Ecay.

Ja s' ha encarregat lo sopá.

Ripoll, 3.—11 id.—Durant la professó s' ha vist plorar á algun catalanista.

Aixó ha trencat lo cor... del monastir.

CORRESPONDENCIA

Anirá: Eustaquia (arreglat), P. Colomer, Lluís Salvador, Joseph Oliveras, Emili Coll, A. Rossell.

Joseph Pujadas: *Epigramatich*.—Sabateret del Poble Sec: *A lo qu' estém, Imitació*.

Rubirosa: Fins lo número que vé no podém complaurel. Tot lo demás qu' hem rebut no fa per casa.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número. 5—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

REFORMAS MUNICIPALS

—Y donchs que no pensa ab aquells cafés?
 —Esperat qu' ara ab lo cambi de temporers de Sant Martí y Sant Andreu, crech que faré bonas.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Prima negació ha de sé,
 ma segona n' es vocal
 y finalment te diré
 que 's número mon total.

M. EMULAP.

MUDANSA

Devall cubert no s' está,
 á total ab A.
 Poca cosa ha de sé,
 la total ab E.
 Al cabell se fa servi,
 de total ab I.
 Lo cabell també tinch jo,
 total ab la O.
 Y prenda d' abrich com cal,
 es U lo total.

F. GARCIA. A.

LOGOGRIFO NUMERICH

- 5.—Vocal.
- 1 7.—Aliment.
- 6 7 4.—Animal.
- 4 2 3 2.— »
- 6 3 5 4 7.— En lo parque.
- 3 2 6 7 4 2.— Nom d' home.
- 4 2 3 4 2 8 7.— Animal.
- 1 2 3 4 5 6 7 8.— Nació Europea.
- 4 2 3 4 5 6 7.— Animal.
- 1 2 3 4 7 8.— En totas las casas.
- 8 8 2 3 2.— Animal.
- 6 7 8 8.— »
- 1 8 7.— Apellido.
- 2 3.— Mineral.
- 4.— Consonant.

J. SOLER.

INTRÍNGULIS

Buscar una paraula que anantli tra-
 yent l' última lletra donga 'ls següents
 resultats: 1: Població de Catalunya;
 2: Objecte de mesurar líquits; 3: En
 lo de pescar n' hi ha; 4: Negació; 5:
 Part del cos humá; 6: Consonant.

JAPET FIGUERAS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—Pa u la.
 Mudansa.—Dit - Dat - Dot.
 Trenca-caps.—Olesa de Montserrat.
 Geroglífich.—Per anuncis un diari.

ACADEMIA DE DIBUIX Y PINTURA

— de —

J. ESPINÓS

Carrer de la Universitat, 31, - 2.º

BARCELONA

Ha sortit ja elegantment impresa la bonica comedia en un
 acte y en prosa, original de

R. ROCAVERT

Sogras del día

Estrenada ab brillant éxit en lo Teawo Romea, la nit del
 24 Maig de 1893.

Se ven en totas las librerias, kioscos, Administració de
 LA TOMASA, 5, Sant Ramon, 5 y en casa tots los correspon-
 sals de la mateixa.

Preu 2 RALS: